GAZETA KRAKOWSKA

Nro 62.

We Srodę Dnia 3. Sierpnia 1803.

Z Wiednia d. 27. Lipca.

Towarzystwo, które założyło przed kilką laty przy Hietzing niedaleko Wiednia fabrykę bleiweisu i kredy, zaszczycone zostały od J. C. K. M. pod d. 23 Czerwca r. b. fabrycznym przywileiem.

W Pradze wcelu ułatwienia sposobów do rozszerzenia wiadomości, otworzona została przy C. K. bibliotece na d. 13 Lipca nowa sala do czytania. Biblioteka ta obfituie w rożnego rodzaiu i w rożnych ięzykach Xiążki.

Z Rzymu d. 13. Lipca.

Rzecz względem zabranego okrętu przez korsarza francuzkiego w naszym porcie Anzo, zakończyła się z pociechą dla nas. Minister francuzki zganił postępek korsarza i rozkazał powrocic zdobycz. Wypłynął on już z nią był z portu nim ten rozkaz nadszedł, ale morska burza przymusiła go do powrotu; kommendant papiezki oddał mu natychmiast rozkaz, aby zabrany okręt gwałcąc uznaną neutralnosć papiezkiego kraiu oddał, grożąc mu w przypadku odmowienia daniem do niego ognia. Korsarz usłuchał rozkazu, i nasza neutralnosć, ktora przez to była nadwerężoną, ustaloną została. Zabrany okręt nie był z resztą angielski, tylko neapolitański płynący pod banderą angielską.

Z Salzburga d. 11. Lipca.

Wczoray rano baron Crumpipen kazał tu imieniem naszego monarchy ogłosic odezwę w którey oznaymiono iego wiernym poddanym, że Xżę Jmć następuiące tytuły, przyznane mu przez Cesarza i Rzeszę przybrał: — *Ferdynand z łaski Bożey Królewicz Węgierski i Czeski, Arcy Xżę Austryi, Xżę Salzburski, Eichstadtu, Pasawy i Berchtolsgaden &c. Elektor S. Państwa Rzymskiego.* O godzinie 9 zrana odprawione zostało z tego powodu przez biskupa Chiemse uroczyste nabożeństwo z *Te Deum* przy odgłosie dzwonow i armat, i obecności barona Crumpipen, dworu, publicznych władz, magistratu &c. Woyska i mieszczanie assystowali tey uroczystości w paradzie.

Jedno publiczne pismo podaie następuiące statystyczne wiadomości o rozciągłości, ludności i dochodach nowo utworzonych elektorstw: — Elektorstwo Salzburskie ma 210 mil kwadratowych, 304,000 mieszkańcow, i 1 mill. 170,000 ryń. dochodu; Wirtemberskie 190 mil kwadratowych, 700,000 mieszkańcow, i 2 mill. 600,000 ryń. dochodu; Heskie 166 mil

kwadratowych, 470,000 mieszkańcow, i 1 mill. 800,000 ryń. dochodu; Badeńskie 130 mil kwadratowych, 400,000 mieszkańcow, i 2 mill. ryń. dochodu; Xſtwo Meklemburskie, które ma bydź wyniesione na elektorſtwo, 240 mil kwadratowych, 300,000 mieszkańcow, i 1 mill. 250,000 ryń. dochodu.

Z Medyolanu d. 9. Lipca.

Przybył tu Ob. Salicetti miniſter francuzki przy Rzpltey liguryyskiey. — D. 6 Wyszedł z Genui batalion liguryyskiego woyska dla złączenia ſię z armiią obserwacyyną w Neapolitańskim. Lubo iuż nie ma wątpliwości o wniyściu tey armii do rzeczonego króleſtwa, zdaie ſię iednak, że spoczątku doznawało nieiakich trudności iak oto widadź z wypisu z liſtu z Rzymu pod d. 25 Czerwca:

"Miniſter francuzki, w Neapolu Ob. Alquier, odesłał częśc swego orszaku do Rzymu po naſtąpionych żywych sporach między nim i miniſteryum neapolitańskim z powodu wniyścia woysk francuzkich do tego króleſtwa. Uważano także, iż Xżę de Rocca Romana, który wiele należał do zaszłych zdarzeń w oſtatnich latach w króleſtwie Neapolitańskim, i od nieiakiego czasu bawił w Rzymie, nagle wezwany zoſtał do Neapolu. Kardynał Ruffo niemniey sławny z swoich czynow, ieszcze bawi w Rzymie, i zdaie ſię, iż odmieniły ſię potem rzeczy. Król wysłał deputowanych do prowincyi Abruzzo dla przyięcia armii francuzkiey, którey częśc iuż ſię znaydowała na gruncie neapolitańskim. Przytomnośc kommisarzy nie wſtrzymała wcale iedney wioski, iż za wkroczeniem Francuzow na gwałt zadzwoniła; lecz sprawcy przypłacili drogo tę śmiałośc.,,

Liſty z Rzymu pod d. 2 t. m. donoszą o przybyciu kardynała arcybiskupa Fesch do tey ſtolicy. Teź same liſty czynią wzmiankę o zaszłey bitwie między eskadrą algierską, i fregatą angieiską. Oſtatnia przymuszoną zoſtała schronic ſię do Malty; Anglicy wysłali natychmiaſt znaczne siły za Barbareskami, których dognali i w części pobili..

Rząd Rzpltey lukańskiey, gdy ſię dowiedział o wybuchnieniu woyny między Francyą i W. Brytanią, nakazał, aby żaden Anglik, ani żadne towary i własności tego narodu wczaſie trwania tey woyny, na gruncie Rzpltey cierpianemi nie były.

Dowiaduiemy ſię z Meſſiny, że kawaler Buſſy, który był od wielkiego Miſtrza do Malty posłany, na obięcię tey wyspy w poſiadłośc, i urządzenie iey przybył tam dnia 19 Czerwca, opuściwszy d. 14 Maltę. — Miniſter francuzki, jenerał Vial, opuścił także wyspę z całą familiią na Raguzańskim ſtatku.

Konsyliarz i kommiſſarz Cesarski, baron Moll, oddał naszemu wiceprezydentowi imieniem swego monarchy liſt pełen oświadczeń i zapewnień życzliwości i przyiaźni ku naszey Rzpltey i iey rządowi.

Z Kolonii d. 11. Lipca.

Rada ogolna departamentu de la Roer zwołana nadzwyczaynie uchwaliła na d. 5 t. m. 400,000 fr. na budowanie płaskich ſtatkow troiakiey wielkości. Wyraziła oraz swoie życzenie, aby każdy ſtatek nosił nazwisko rzeki, lub miaſta departamentu, a nadewszyſtko, aby ieden był nazwany Kloster Kamp, od mieysca, gdzie Anglicy pokonani byli męztwem d'Aſſas, tak poważanego w Francyi; drugi Mechin, w zakład przywiązania naszego departamentu do własnego prefekta. Ta flottyla będzie budowana w departamencie w Kolonii, Eſſenbergu, Rheinbergu, i nad brzegami Meusy. — Rada przy rozeyyściu wyznaczyła trzech członkow Ob. u Salmdika, Vonderleyena i Walbolta de Bornheim, którzy maią ſię udac do Bruxelli, wcelu pro-

szenia pierwszego konsula, aby uiścił nadzieię oglądania go w tych okolicach, i aby ponowili zapewnienia uczuciow, któremi każdy obywatel w teraźnieyszych okolicznościach dla swey nowey oyczyzny ieſt przeięty.

Od Menu d. 16. *Lipca.*

Podług liſtow z Francyi wydane iuż tam zoſtały rozkazy do zgromadzenia 200,000 woyska przeciw Anglii. Pierwszy konsul będzie sam naczelnym jenerałem tey armii, a głową sztabu ieſt jenerał dywizyyny Donzelot i współtowarzysz Bonapartego w wyprawie egipskiey mianowany. Wielka głowna kwatera tey armii będzie w Campiegne. Łańcuchem będzie ona ſię ciągnąc od Elby aż do Rochelli i Rochefortu, i będzie na 4 korpusa podzielona, z których każdy będzie składał armiią. Jeden radca ſtanu i ieden jenerał leitnant mają pod rozkazami Bonapartego każdem z takowych korpusow dowodzic.

Elektor bawarski zakazał emigracyi z wszyſtkich swoich państw.

W całych Niemczech cieszą ſię tak obfitem urodzaiem, iakiego od wielu lat nie pamiętaią.

Z Paryża d. 15. *Lipca.*

Wczorayszy Monitor zawiera w sobie naſtępuiące wiadomości z Londynu pod d. 8 Lipca:

" Przybyły goniec w wieczor we środę, przywiosł ważną wiadomość, że komunikacya Anglii z Hamburgiem wkrótce znowu przywróconą będzie. Wyznać należy, że z niecierpliwością i z wielką pewnością spodziewamy ſię, że przecież ten duch napaści i górowania, co w rządzie francuzkim podnośić ſię zdaie, co wszyſtkiemu w Europie zagraża, co tylko na rabunki i tyraniią Francuzow ieszcze dotąd wyſtawionym nie było, oſtatecznie nakoniec przytłumionym zoſtanie. Spodziewamy ſię, że Imperator Roſſyyski na zagarnienie hanowerskich kraiow, na to tak iawne naruszenie Rzeszy niemieckiey, z oboiętnością poglądać nie będzie. *Uwaga Monitora.* Niemiecka Rzesza iuż wyrzekła, że nie kto inny iak Anglicy iey neutralność zgwałcili. Szanuycie zakon maltański należący do Rzeszy, a będziecie mieć prawo dopomnienia ſię, aby Elektorſtwo hanowerskie nienaruszonym było.

" W liſtach z północnych Niemiec donoszą, iż jenerał Mortier zezwolił na przywrócenie liſtowney kommunikacyi Anglii przez Bremę i Hamburg; z tem wszyſtkim wnośić należy, że ieżeli na to Mortier zezwolił, to o blokadzie Elby ieszcze wiedziec nie muſiał. *Uwaga Monitora.* Mortier po to iedynie do Hanoweru wkroczył, aby wam zatamować handel.,,

---

Uroczyſtość 14 Lipca była tu wczoray obchodzona według przepisu. Pałac i ogrod Tuilleri i rynek rewolucyyny, były pięknie illuminowane, ale wkrótce wiatr lampy pogaſił, i wielu dla słoty w domach zoſtało.

W naszych ſtronach iuż zaczęły ſię żniwa.

W Monżoa przez nagłe wezbranie Laufenbachu, wiele bardzo fabryk ieſt wniwecz obroconych, a szkody do 600,000 fr. rachuią: dwoie ludzi z tey okazyi utraciło życie.

Dowiedziawszy ſię policya, że około 50 filutów zmowiło ſię puśćić do Bruxelli, aby tam użyć swego przemysłu pod bytność pierwszego konsula, dla zapobieżenia temu potrzebne przeſięwzięła środki.

W Spa cieszą ſię także nadzieią oglądania pierwszego konsula.

Z Bordeaux pisma publiczne zawieraią, co naſtępuie: " U nas tu intereſſa handlowe bardzo teraz ograniczone. Zaszłe rozmaite bankructwa i inne, o które ſię lękaią, tak daleko zniszczyły kredyt publiczny, że wszyſtkie intereſſa tylko gotowemi pieniądzmi ſię od-

)2(

bywaią. Pieniądz nie iest rzadki, ale go wstrzymuią.

Ponieważ wyiazd pierwszego konsula na długo się zanosi, więc hanowerscy deputowani oczekuią pozwolenia, aby za nim udać się mogli.

Niektóre członki ciała dyplomatycznego czynią przygotowania, udać się do Bruxelli za pierwszym konsulem.

Ob. Rochon wynalazca perspektywy z krzyształu, podwaiaiącey każdy obiekt, uczynił teraz doświadczenia, mogące bydź arcy pożytecznie użyte na morzu, oraz w woynie lądowey i morskiey. Doświadczenia te powtorzone były d. 1 Czerwca w St. Clud. Pierwszy konsul zachęcaiący wynalazki, które cenić umie iako członek szkoły fizyczney i matematyczney instytutu, był na tych doświadczeniach i rozkazał kilka takich szkieł sporządzić, które i w astronomii wielkim bydź mogą pożytkiem,

Wczoray, podług świadectwa Ob. Burards, były czynione doświadczenia na amfiteatrze szkoły lekarskiey, z iednym Hiszpanem lat 23 maiącym i będącym bez czucia żadnego w ciele choć delikatnym. Ręce trzymał w oliwie wrzącey, żelazo rozpalone nie piekło go. Przez kilka minut przykładano mu na ięzyk rozżarzone żelazo, a przez kwadrans trzymano goreiącą świecę na udach i nogach, bez okazania z iego strony naymnieyszego czucia. W ustach trzymał długo *acidum muriaticum*, *nitricum & sulphuricum*. *Acidum nitricum*, nie zostawiło znaku żadnego na ięzyku, na ręku żółtą tylko sprawiło plamę i to bez wypalenia, W Toledzie, siedział przez 10 minut w piecu do pieczenia chleba, w którym było 70 stopni gorąca! ! ! ! !

Z Bruxelli d. 17. Lipca.

Pierwszy konsul z Flisyngi powrócił, i d. 14 w Gandawie stanął, a iutro z rana, iak mowią, uda się do Autwerpii. Na naprawę sluzow niedaleko Ostendy, wyznaczył 200,000 frankow. Znayduiąc się w Nieuport, gdy wice prefekt z Furnes głos zabrał do niego, w którym okazywał poświęcenie się i uszanowanie całego okręgu dla niego, te mu słow kilka odpowiedział Bonaparte: " To, co mi mówisz, uznaię za prawdę, bo Belgowie kłamstwa nie znaią. „

Gdy Bonaparte był w Flisyndze, okazał nad tym swoie podziwienie, że tameczny dom admiralicyi tak prożny, że nawet i fregata, co od 3 lat na warsztacie leży ieszcze nie skończona. Gdy Bonaparte z Flisyngi do Breskens powracał, znaydowało się w tamtey stronie mnostwo woiennych angielskich okrętow. Jenerał Wiktor, który pierwszemu konsulowi na flemińskie towarzyszył pobrzeża, spieszno do Flisyngi powrócił, i wszystkim woyskom pod bronią stanąć kazał, spodziewaiąc się lądowania Anglików.

Z Hildesheim d. 11. Maia.

Na dniu wczorayszym wyznaczonym do złożenia hołdu, wielka liczba cudzoziemcow ziechała tu dla widzenia uroczystości, która się z wielką odprawiła wspaniałością. W Imieniu N. Krola Prusk: zostali wyniesieni na godność hrabiow, PP. Brabeck, Buchholz i Oberg, a wielu obywateli tuteyszych zostało ślachtą. Wieczorem całe miasto było oświecone. Przezroczyste malowania i napisy, okazywały radość mieszkańcow z połączenia ich z monarchiią pruską, zawierały pochwały N. Krola i N. Krolowey, tudziesz życzenia pomyślności kraiu. Minister stanu hrabia de Schulenburg, przypatrywał się illuminacyi konno w assystencyi wielu osob. Przyiemne uczucie panowało wszędzie, i niczem nie było przerwane. Nayślicznieysza pogoda sprzyiała obchodowi uroczystemu dnia tego, ktory z miłem wspomnieniem wszyscy mieszkańcy Xięstwa błogosławić będą.

Z Hagi d. 19. *Lipca.*

Na rozkaz francuzkiego rządu, został tu podług tuteyszey dzisieyszey gazety, francuzki szef szwadronu, Donnadreu, należący do oddziału przeznaczonego do Luizyany, nagle aresztowanym. Zadaią mu, że do spisku uknowanego na życie pierwszego konsula należy. Poprowadzonym został przez iednego officyera i 4 żandarmow umyślnie tu na to posłanych, wiednym poieździe do Bruxelli.

Francuzki ambassador Ob. Semonville i jenerał Wiktor, wyiechali z tąd do Bruxelli, a nasz bywszy w Sztuttgardzie minister van Dedemtot de Gelder z tamtąd tu powrocił.

Z Amszterdamu d. 19. *Lipca.*

Basza Trypolitański miał podług niektórych doniesień, które iednakowo urzędowego potwierdzenia potrzebuią naszey Rzepltey woynę wypowiedziec. Anglicy usiłowali także po różnych mieyscach naszych nadbrzeżow, statki do łapania muszlow wyszłe, zabierac, ale im się nie udało.

Kontra admirał Gervaise iest mianowany kommendantem naszego liniowego okrętu przywrociciel.

Dla naszych zbiegłych maytkow wydany iest pardon.

Ponieważ Texel aż dotąd od nieprzyiaciela nie iest blokowany, więc dotychczas bardzo wiele tam statkow przybywa.

Przed Tulonem krąży teraz angielska eskadra z 10 okrętow złożona. Handel południowey Francyi bardzo wiele cierpi od tey eskadry.

Z Londynu d. 12. *Lipca.*

Goniec rossyyski przybył tu zeszłey niedzieli, i lordowi Hawkesbury i hrabi Woronzowi przywiozł depesze. Przybył z Petersburga przez Paryż. Nadesłane przez niego depesze natychmiast były ministrowi oddane i umyślnego zaraz wyprawiono do Windsoru. Rzeczą iest pewną, że Rossya wszystkich sposobow używa, aby pokoy ile możności przywrocić; czas pokaże, czy te iego usiłowania będą skuteczne. Przybyły tu goniec rossyyski iest to sekretarz Rossyyskiey ambassady w Paryżu, który z tamtąd był także iako goniec do Petersburga posłany.

Jedna eskadra, która z 2ch 74 armatnych okrętow, Monarchy i Obrony i z iedney fregaty Syreny składa się, wyszła przeszłey niedzieli z Nore na morze Baltyckie i to ieszcze tak nagle że ludzie i czasu nie mieli żołd z sobą zabrać.

W opactwie Westminster straszliwy w sobotę pożar wybuchnął, a to iak powiadaią przez niedbalstwo zatrudnionych tam robotnikow, którzy ołów topiąc ogień zapuścili. To szczęście, że ogień w kradł się tylko w belki i w wiązania na wieży, która pałąc się około 3 godzin z straszliwym się hukiem zapadła. Spadaiące iednak palące się belki, były przez sztucznie sprowadzoną wodę w krotce zalane, tak dalece że właściwy kościoł opactwa mieysce składu wielu pamiątek ocalał zupełnie. Szkodę podaią do 7000 f. szt.

Podczas gaszenia tego ognia, szczególniey się zasłużyli Xżę Jork, Xżę Wi lliam Gloucestru i wiele parlamentowych osób, osobliwie P. Windham, tudziesz uczniowie Westminsterskiey szkoły i Gwardyacy.

W dworskiey Gazecie pod dniem 9 Lipca donoszą, że nasza fregata Apollo, francuzkiego Bryga le Dart o 4 armatach i 45 ludziach przeznaczonego do Oryentu schwytała. Znaydowali się na nim (podług listow prywatnych) siostrzeniec i siostrzenica pierwszego konsula Pan i Panna St. Rose Tachie de la Payerie, którzy iuż w Portsmut na ląd wysiedli.

Wszyscy w Londynie zdatni do broni będą powiększey części w broń opatrzeni. Jak tylko lord Hobart do lorda prezydenta list

przysłał, aby wezwać obywatelow Londynu, iżby się wzbroyne formowali hufce na obronę stolicy, tak zaraz wczoray aldermanowie złożyli nadzwyczayne posiedzenie, na którym iednomyślnie postanowiono, aby w niniéyszey kryzie, "gdzie idzie o wolność albo niewolę, o niepodległość albo zniszczenie„ wszystkich wezwać współ-obywatelow, aby na obronę stolicy w przypadku potrzeby łącznie stawali i wszystkim innym angielskim miastom przykład poświęcenia się dla oyczyzny dali, które cały kray za naszego drogiego Monarchę i za utrzymanie naszey chwalebney konstytucyi ożywia. „Wszystkie zatem nasze cechy i kongregacye postanowiły zbroyne kompanie wszystkich klas ludzi od 18 do lat 45 wystawic i takowe do broni sposobić.

Ten przykład uzbroienia Londynu będzie i od innych miast królestwa naśladowanym. Postawiemy tedy, mówią tuteysze pisma, naprzeciw nieprzyiacielowi ieżeliby miał wylądowanie przedsiębrać, wał żelazny, za naszemi drewnianemi wałami. Cała W. Brytania i Irlandya stanie pod bronią.

Dworska gazeta sobotnia zawiera w sobie list P. Paget kapitana fregaty Endymion, w którym on o zabraniu wracaiącey z St. Domingo francuzkiey korwety, la Bachante o 18 dwunosto funtowych armatach i 200 ludziach przed Brestem urzędownie donosi. Taż gazeta ogłasza odezwę, przez którą przyznanie i rozdzielenie wszystkich przez maytkow J. K. Mci uczynionych zdobyczy, które do poddanych francuzkiey i batawskiey Rzepltych należą, iuż wyraźnie iest nakazane. Dziś iuż 16 francuzkich okrętow sąd admiralicyi uznał za ważną zdobycz.

Xiążę Jorku wydał przez okolnik rozmaite instrukcye dla armii w przypadku wylądowania. Nayszczególniey zaś zaleca, aby oddzielnie użyć kompaniy lekkich woysk dla nękania i dużenia nieprzyiaciela, a któreby przy znaiomości położenia mieysc i języka, nieskończone trudności nieprzyiacielowi zadawać mogły. Oprócz tego jenerałowie-leitnanci i kommendanci rozmaitych milicyy dystryktowych iuż się porozumieli w przypadku wtargnienia względem przedsięwziąść maiących się środków.

Gazety Nowoiorskie dochodzące aż do d. 4 Maja zawieraią w sobie niektóre wiadomości względem warunków ustąpienia Luizyany. Rząd amerykański ma na mocy tychże warunkow wszystkie pretensye obywatelow amerykańskich za nieprawe konfiskacye, w czasie ostatniey woyny, zaspokoić, a oprocz tego 3 mill. dolarow Francyi zapłacić. W

W tychże amerykańskich gazetach czytamy pogłoskę o powstaniu Murzynów w południowey stronie zieднoczonych stanow. Z Wasyngtonu z ś w północney Karolinie następuiącą przywodzą wiadomość: "Murzyni zbuntowali się zeszłego wieczora w tuteyszym mieście i poczynili wiele zdrożności; myśmy się ucieczką ratować musieli„

Okręt francuzki wschodnio-indyyski, który od londyńskiego korsarza w Bantry-Bay został schwytanym, zowie się Joh Bull, a był powiększey części przez dom handlowy le Mesurie wystawiony. Wartość tey zdobyczy do 100,000 f. szt. szacuią.

Admirał Cornwalis przeznaczył woienne okręty, Malta, Canopus, Sceptr i Conqueror, na wzmocnienie flotty na środziemnym morzu. — Sir Edward Pelew krąży z woiennemi okrętami Tonant, Spartiat i Mars przed Rochellą. Nasza flotta na kanale nie rachuiąc dopiero wspomnionych okrętow wynosi 16 liniiowych okrętów. — Sześć wschodnio-indyyskich kupieckich okrętow z bogatym ładunkiem weszło do naszych portów. P. Henryk Wellesley przybył na iednem z tych okrętów z wschodnich Indyy.

Dziſieysza dworska gazeta zawiera bardzo wielką liſtę officyerow, którzy na połowę żołdu są umieszczeni, albo w armii wyżey są posunieni.

Do Plimut 10 okrętow przyprowadzono, a między innemi Plato z wyspy S. Tomasza do Bremy idący. Oprocz tego do rozmaitych portow 9 okrętow złapanych nadeszło. Donieſienia Loyds kawiarni wzmiankuią o zabraniu 4 angielskich ſtatkow przez francuzkich korsarzow, z których iednakowoż 2 przez nasze krążące okręty, znowu są uratowane. 3 także hiszpańskie okręty z Nowego Orleanu są do Plimutu przysłane.

Rząd nasz rozmaite przewozowe ſtatki zatrzymał, i iak mowią bardzo ważuą iest wyprawą zaięty,

Pisma nasze mowią, iż rząd angielski, żądał w Konſtantynopolu pozwolenia, zaięcia Alexandryi i Suez, w przypadku gdyby rząd francuzki, którykolwiek port Neapolitański lub Sycyliyski miał zaiąć i ze jenerał Brune rozmaitych francuzkich indzynierow na odsiecz mieysc wspomnionych posłał.

Dziesięć liniiowych regimentow nie zwłocznie z odwodowey armii zaciągnionych będzie. Co moment ſię spodziewamy rozkazow łapania okrętow hiszpańskich.

Kapitan Borrow, członek niższey izby, ieſt aresztowany, i to za kryminalny wyſtępek; ieſt bowiem o przeniewieżenie ſię w królewskich dobrach osskarżony i winnym znaleziony.

P. Murray amerykański konsul w Glasgowie doniosł urzędownie swoim ziomkom o blokadzie Elby.

Francuzki jenerał kapitan na Martynice Willaret Joyeuse ieſt odwołanym i z Hieronimem Bonaparte do Francyi powraca. Przeciw francuzkiemu jenerałowi kapitanowi na Gwadelupie kontra admirałowi Lacroſſe, miało wiele osób, iak pisma tuteysze mowią, spisek zrobić, a jenerał Menard do Francyi miał bydż odesłany.

Podług naszey dziſieyszey dworskiey gazety francuzki okręt la Providence zoſtał nie daleko Breſtu zabrany; był on naładowany ciężkiemi armatami od 18 do 36 funtow i z Ludwisarni z Nantu płynął do Breſtu.

Francuzkie okręty w St. Domingo iuż są od naszych woiennych okrętow blokowane.

Rozmaite wiadomości.

Kotzebue opisuiąc w swoiey gazecie (Freymüthige) Poznań w dniach S. Jańskich r. b. wyraża:

" Poznań w dniach tych osobliwszy sprawuie widok. Wielka część miaſta leżała opuszczona i w gruzach, ale w pozoſtałey części wszyſtko było w naywiększym poruszeniu. Ulice zaciasne prawie były dla tłumu ludzi; widziano mnoſtwo karet, koni, mondurow wszelkiego rodzaiu, ślicznych kobiet naymodniey ubranych. — Z iedney ſtrony panowała cichość głęboka i spuſtoszenie, z drugiey czynność, dobre mienie i bogactwa. Slachta całey prowincyi, zbiera ſię na S. Jan według dawnego zwyczaiu na kontrakty w tym mieście. Ciekawość także wiele osob sprowadza. Obiady, koncerty, wieczerze i bale, dawane są codziennie przez lubiących uczty i rozrywki mieszkańców. Naywiększe iednak maią upodobanie w teatrze. Tego roku same prawie tylko grano tłómaczenia z ięzyka naszego, iako to: *Przerwaną ofiarę*, *Flet czarnoxięzki*, *Klare*, *Don Ranudo &c.* — Między aktorami wielu ma talenta; krytycy naſi mieliby wprawdzie wiele do zganienia, ale kraiowcy kontentuią ſię tym co poſiadaią; otwarci i tkliwi, przyymuią wrażenia z nadzwyczayną żywością i kosztuią słodyczy, nie zaciekaiąc ſię nazbyt w rozbiór rzeczy. — Dni te wesołości w

Poznaniu, trwaią krotko, zakończywszy interessa wszyscy do swych domow wracaią. Miasto zapewnie, tak iak Fenix, pięknieyszym wzniesie się z popiołow i Monarcha wyznaczył na to summę, wynoszącą blisko 800,000 talarow.„

Na czem zależy doskonałość człowieka?

Możnaby odpowiedzieć na to pytanie, iż nie ma człowieka doskonałego; lecz tu rozumie się człowiek ile możności doskonały. Ileż ta myśl wystawia umysłowi przymiotow! Naypierwszym iest poczciwe serce, za tym idzie rzetelność i miłość sobie podobnych, co iest skutkiem edukacyi.

Po sercu poczciwem następuie umysł polerowny. On sam czyni człowieka prawdziwie towarzyskim, i iest także darem dobrey edukacyi.

Po umyśle polerownym, położemy zdrowy rozsądek, nieiako mniey potrzebny, ale iako rzadszy pomiędzy ludźmi. Dowiedzione iest dosyć powszechnie, że rozsądek nie zawsze towarzyszy rozumowi. Może, że żywość temperamentu w ostatnim, a zimność w pierwszym iest tego przyczyną. Dla tego człowiek łączący to oboie, może bydź zapewnionym o powszechnym szacunku. Czasem postrzegamy rozsądek, a nawet często w osobach żadney niemaiących nauki. Lecz iakiż nabiera mocy, iakiey stałości w osobach, ktore do tego drogiego daru natury, łączą staranną edukacyą!

Wystawmy sobie dołączone do tych pierwszych przymiotow roztropność i porządek myśli, a będziemy mieli, ieżeli się nie mylę, wyobrażenie, ile bydź może doskonałego moralnie człowieka.

Co się tyczy doskonałości fizyczney, ta zależy zupełnie, wyiąwszy to, co do samey natury należy, od dobrey edukacyi; a zatem wypada, że edukacya iest prawdziwym źrodłem doskonałości człowieka.

Moralność Malabarow.

Dzieci źle edukowane są trucizną.

Kłamstwo zagradza szczęściu.

Bądź grzecznym względem niższych.

Każdy ma swą słabość.

Jakkolwiek uczonym iesteś, nie wynoś się z tego.

Mądrość więcey warta niżeli złoto.

Głos potwarcy iest ogniem, ktory wiatr podnieca.

Gra i duma płodzą boleść.

W niczem niepowiedzie się bezbożnemu.

Lepiey orać, a niżeli żywić się z kłamstwa.

Kiedy serce czyste, nie trzeba się obawiać zdrady.

Kto nie chce zapłacić lekarzowi, nie będzie uzdrowiony.

Po owocach poznaiemy cnotę.

Strzeż się zarowno kłamstwa, zaboystwa i łupieztwa.

Mędrcy nic nie przedsiębiorą z namiętności.

Słodycz iest naypięknieyszą ozdobą kobiet.

Jeżeli dobrze czynisz, czyń z dobrego serca.

Pracować dla nabycia wieczney szczęśliwości, iest nayużytecznieyszym zatrudnieniem.

Poki żyiesz chwal Boga.

Jeżeli ci kto dobrze uczyni, nie myśl że ci zawsze obowiązany iest czynić. Użyy raczey daru na twoy użytek.

Uczynione usługi człowiekowi cnotliwemu, są podobne do liter wyrytych na marmorze; lecz uczynione człowiekowi bez obyczaiow są podobne do liter na piasku nakreślonych.

Naga (wąż z dzwonkiem) zna swoy własny iad, dla tego się kryie i unika widoku, gdy przeciwnie wąż prosty nikogo się nie boi. Tak nierownie człowiek złego sumienia z naywiększą boiaźnią ukrywa swe sprawy; lecz człowiek nie maiący sobie nic do wyrzucenia, pokazuie się z wypogodzoną twarzą.

D O D A T E K

D O Nru. 62.

GAZETY KRAKOWSKIEY

We Srodę Dnia 3. Sierpnia 1803.

O Charakterze przyiemnym w posiedzeniu, i o potrzebie stosowania się do kompanii.

Cum tristibus severè, cum remissis jucundè, cum Senibus graviter, cum Juventute comiter vivere. CICERO.

By[illegible] z osobami smutnemi, wesoły z wesołemi, poważny z staremi, a zabawny z młodzieżą.

Zdanie Cycerona, które przytoczyłem dopiero, maluie zły charakter; lecz ia nie wybrałem z niego tylko to, co iest z sprawiedliwością i z honorem zgodne. Cycero wystawia tu Katylinę i przydaie do iego rysow, że był dumnym ze złemi, a lubieżnym z rozpustnikami. Ja nie zastanowię się wcale nad temi dwiema ostatniemi cechami, ponieważ mam tylko na celu wystawienie owey uczciwey grzeczności, która czyni człowieka miłem w posiedzeniu, nie zaś człowieka intryganta i pełnego ambitnych zamiarow. Ta gibkość umysłu, która stosuie się do humoru innych, nie może bydź przyiemną, ieżeli nie iest naturalną; ieżeli ią przybieramy dla dystengwowania się, iest rzeczą wcale niepotrzebną i naynieprzyzwoitszą. Przybierac na się rolą nadnaturalną, w tym iedynie celu, aby ściągnąć na siebie pochwały tych, ktorzy się na tem nie umią poznać, iest to zamiar na nayw iększą zasługuiący pogardę. Aby się nie stać celem szyderstwa innych, lub nieprzerywac ich zabawy, potrzeba się zarowno z niemi bawić. Nie masz zapewne nic smutnieyszego, iak widziec wielu ludzi, którzy powinni w samotności zostać, szukaiących kompanii. Ludzie naymniey myślący są do tego naywięcey skłonni, luboby lepiey uczynili, gdyby się sami nudzili, a niżeli innych. Nie mówi się tu, aby nie wynurzyć swego serca przed przyiacielem w razach utrapienia lub smutku; ale powiadam tylko, iż potrzeba stosować się do kompanii, inaczey lepiey iey unikać. Bez wątpienia umieć żyć z wszystkiemi humorami, iest znakiem szczęśliwego temperamentu; to okazuie skłonność umysłu do przyie[illegible] a tego wszystkiego, co się innym podobac może, i nie uprzedzonego o swoim własnym zdaniu.

Z tego powodu poważam charakter mego przyiaciela Acasto. Widzieć go można po kompaniiach, i na obiadach u mędrcow, trzpiotow, osob poważnych, żartownisiow i dowcipnych umysłow. Lubo nie ma nic w sobie szczególniey przyiemnego; posiada iednak zdrowy rozsądek, dobre serce i uprzeymość, tak, iż każdy może przy nim okazać swoy talent, i chociaż nie zagaia rozmowy, wszedzie iednak, gdzie raz się pokaże, iest drugi raz dobrze widziany. Można nawet powiedzieć, iż człowiek posiadaiący dowcip i wiadomości, stanie się wielu przykrym, ieżeli nie ma przymiotow Akastego. Ludzie dowcipni podchlebiaią sobie przez to samo, że maią dowcip, bydz przyiemnemi; lecz kompaniia ich bywa dla tego nayniezn ośnieyszą: szydzą z nieprzytomnych lub żartuią z obecnych w sposobie obrażliwym, nie pomniąc na to, że ucinanie lub żart z człowieka aż do niecierpliwości, nie tylko iego, ale i innych obraża.

Naylepszy sposób stania się przyiemnym osobom, z któremi się znayduiemy, iest stosowac się do ich kompanii, i raczey należeć do ich rozmowy, niżeli ią samemu zagaiac. Podobny człowiek nie iest w prawdzie, iak nazywaią pospolicie przyiemnym w kompanii; lecz zato iest w istocie takim: wszystko co mowi lub czyni ma coś powabnego, i więcey mu serc zyskuie, niżyli naydowcipnieysze ucinki lub rozśmieszaiące żarty. Wiek podobnego człowieka, chociażby ieszcze nie był podeszły, ma coś pociągaiącego i iedna mu uszanowanie. Napuszałość młodzieży, ieżeli nie pochodzi z zuchwałości, zasługuie także na przebaczenie. Człowiek, którego natura uposarzyła darem przyiemności dla drugich, oddaie każdemu sprawiedliwość, zmnieysza błędy, a chwali dobre uczynki; zdaie się odbierać od innych prawo, a nikomu go sam nie nadaie.

Coż myślec o tych, którzy bez żadnego względu o czem mowa była w kompanii, przychodzą niby posłańcy i prawią bez końca, co widzieli i słyszeli? Tym nawet z któremiby naypoufaley żył, nie może bydź taki człowiek miłym, który niby z nieba spada, wszystkich swoiemi przypadkami zatrudnia, nie pozwalaiąc nikomu ust otwierać, albo siada przykim, który poważną prowadzi rozmowę, i zaczyna mu gadać co to za piękna dziewczena, od którey on właśnie przychodzi!

Cycero powiada w swych dziełach, iż wszystkiego można się nauczyć, procz zartobliwego humoru, który tylko sama natura daie, i żadney nie podlega sztuce. Toż samo możnaby powiedzieć o charakterze, o którym mowię: można wszystkich potrzebnych w życiu grzeczności nabydź; lecz powszechnie bydź lubionym, iest darem natury. Wszystkie w tey mierze reguły, tak się maią, iak reguły względem poezyi: przeszkadzaią bydź złym poetom, ale nigdy dobrego nie tworzą.

CENA ZBOZ

Na targu w Krakowie d. 2. Sierpnia 1803.

Korzec Pszenicy	zł. pol.	28	do	35.
— Żyta		24	—	27.
— Jęczmienia		17	—	19½.
— Owsa		11	—	13.
— Grochu		21	—	24.
— Kaszy iaglaney		38	—	44.

W Wiedniu d. 23. *Lipca.*

Meca wynosząca 16 naszych garcy:

— Pszenicy	zł. pol.	21	do	28.
— Żyta		20	—	22.
— Jęczmienia		12	—	16.
— Owsa		13	—	15.

W Brynie d. 22. *Lipca.*

Meca Pszenicy	zł. pol.	19	do	20½.
— Żyta		15	—	17.
— Jęczmienia		11	—	12.
— Owsa		8	—	10.
— Prosa		20	—	22.

W Gdańsku d. 16. *Lipca.*

Szefel czyli pół korca naszego w monecie pruskiey:

— Pszenica	zł. pol.	11	do	14⅓.
— Żyto		10	—	11.
— Jęczmień		7½	—	8.
— Owies		6.	—	

DONIESIENIA.

W Drukarni Jana Maja w Krakowie wyszła z druku (za ugodzeniem się z Autorem) dowcipna i pięknem wierszem napisana komedya, pod tytułem: *Bigos Hultayski czyli Szkoła Trzpiotow. We dwoch Aktach originalnie wierszem napisana przez Jana Drozdowskiego.* — Kosztuie zł. pol. 3 in 8vo. majori.

Ktoby sobie życzył tey Xiążki na prowincyi, rownie iak i *Henryady Woltera* niedawno z druku wyszłey, zł. pol. 7. kosztuiącey może na naybliższym siebie Pocztamtcie pieniądze złożyć, a ten uda się po nie do JP. Mężeńskiego w Krakowskim Oberpocztamcie.

Magistrat Miasta cyrkularnego Końskich ninieyszym Edyktem powszechnie obwieszcza, ponieważ na dniu 13 b. m. sprzedaż kamienicy mieszczanina tuteyszego Andrzeia Radyga, przez publiczną licytacyą w drodze exekucyi uskutecznioną nie została, przeto do sprzedaży teyże wzwyż wyrażoney kamienicy nowy termin to iest dzień 12 Sierpnia godzina 10 z rana wyznacza się; zaczem maiący chęć kupienia, maią wzwyż wyrażonego dnia i godziny na Ratuszu tuteyszym stanąć, i kondycye w tuteyszey registraturze znayduiące się przeyrzeć lub opisu tychże żądać. W Końskich 14 Julii 1803.

Jan Zaborowski, burmistrz.

C. K. sądy szlacheckie Lubelskie Galicyi zachodniey oznaymuią tym Edyktem Urodzo-

nemu Felixowi Łubieńskiemu synowi i Józefie z Ogińskich Łopaczyńskiey, że kurator massy kredytney Michała Ogińskiego adwokat Dederko w sprawie przez Petronellę Okorską przeciwko sobie o 3000 cer. zł. i porękoymi 1000 czer. zł. z przynależytościami wniesioney, żałobę na wzaiem przeciwko nim podał i pomocy sądowey dopraszał się.

Gdy zaś sądy te dla ich niewiadomego mieszkania im tuteyszego adwokata Ur. Moraczewskiego iako zastępcę z ich szkodą i ich kosztem postanowiły, z którym proces rozpoczęty podług przepisanego dla Gallicyi zachodniey sądowego prawa rozpocznie się i ukończony zostanie; przeto oni ninieyszym Edyktem napominaią się, ażeby w ciągu 90 dni deklarowali się, czyli sprawę tę sami czyli wspolnie z adwokatem Dederko, czyli też przez niego samego będą chcieli popierać, i wyznaczonemu sobie obrońcy dowody iakie maią przesłali, albo innego patrona obrali, tego sądom wymienili i zgoła to z prawa czynili co do obrony swey sprawy ęd nayskuteczniey sze osądzą; gdyby tego nieyuczynili i ieżeli sprawę swoią zaniedbaią szkoęz z tąd wyniknąć mogącą sami sobie przypisać będą winni. W Lublinie dnia 10 Maia 1803.

Gołaszewski.
Friedenthal.
Münch.

Z Rady C. K. Sądow Szla: Lubel. Galicy Zachodney.
Klimaszewski.

Do powszechney podaie się wiadomości, że w poniedziałek 8 Sierpnia b. r. zrana o 9tey godzinie w C. K. Registraturze gubernialney przewiezienie aktow instancyi i urzędow zachodnio-galicyyskich z Krakowa do Lwowa przez licytacyą tym sposobem wypuszczone będzie, iż licytant poddawszy się niżey wyrażonym warunkom, i przystawszy na frakt naymnieyszy, tenże transport wszelako po nastąpionym dopiero potwierdzeniu wyższym obeymie.; warunki zaś arendowne są takie:

Po 1sze Ten, co przy licytacyi od cetnara naymniey żądać będzie, dostanie nietylko teraz około 1081 cetnarow, ażeby ich przewiozł do Lwowa, lecz i poźniey pierwszym będzie do transportu aktow, pieniędzy, ruchomości, i t. d. ile związek maiącego z połączeniem obydwu guberniow, które 1go Listopada uskutecznić się powinno. Dołożyć tu iednak wypada, że o powyżey wyrażoney wadze aktow 1081 cetnarow wynoszącey ani w całey ilości, ani w następuiącym rozkładzie zaręczyć nie można, że więc kontrahent rozmyślić się musi, aby według okoliczności mnieyszy lub większey ciężar obiął do przewiezienia, i w pierwszym przypadku niedostarczenie n podwod niewymawiał się, w drugim zaś nadgrody nie żądał.

Kontrahent musi te akta w następuiących ilościach i terminach przewieść:

a) Buhalteryi rządowey . . . 363 cetn. 1go Września t. r.
b) C. K. Gubernium kraio. . . . 304 cetn. 20go Września t. r.
c) Taxalnego urzędu jeneralnego . 20 cent. 24go Września t. r.
d) C. K. skarbu głownego wypłacaiącego z pieniędzmi, których waga dopiero przy transporcie oznaczoną bydź może . . . 36 cent. 9go Października t. r.
e) C. K. Gubernium . . . , . 61 cent. 12 Października t. r.
f) C. K. Gubernium i taxalnego urzędu jeneralnego . . . . 41 cent. 15go lub 18go Października t. r.
g) Buhalteryi rządowey . . . 250 cent. 16go Września t. r.
h) Dyrekcyi kraiowo budowniczey . 6 cent. 1go Listopada t. r.

Z pomiędzy tych transportow gubernialny 12go Października w 61 cetnarow odchodzący w dni 7, a ostatni gubernialny 15 lub 18go Października w 41 cetnarow wyprawić się maiący w dni 6 i buchalteryczny na 16go Października w 250 cet. przeznaczony także w dni 7 we Lwowie stanąć powinien.

Cena fiskalna od transportow w 6 i 7 dni we Lwowie stanąć muszących po 6 ryń. od cetnara, a od reszty po 5 ryń. od cetnara postanowiona została, i na licytacyi zniżoną będzie.

Po 2gie Dla każdego transport prowadzić maiącego urzędnika, których liczba poźniey wyznaczona będzie, powinien kontrahent wystawić kryty powoz parokonny, od którego cena fiskalna licytacyą zniżać się maiąca 50 ryn. Z Krakowa do Lwowa wynosi.

Po 3cie Mytowe i Moſtowe kontrahent z traktu zalicytowanego sam zaſtąpi.

Po 4te Kontrahentowi skrzynie odważone, dobrze opatrzone z aktami przy każdym transporcie na dzień przed ruszeniem oddane będą, po którym to oddaniu ſtaranie mieć i w odpowiedzi bydź powinien, ażeby skrzynie bez naruszenia we Lwowie ſtanęły, i od zamoknienia na drodze ochronione były.

Po 5te Każdy licytuiący przed rozpoczęciem licytacyi powinien do rąk wypuszczaiącey kommiſſyi złożyc 600 ryń. na zakład, które temu, co naytanszy frakt ofiarował, na kaucyią zatrzymane, innym zaś natychmiaſt powrocone będą.

Po 6te Połowa fraktu kontrahentowi od każdego transportu zaraz tu na mieyscu, a druga we Lwowie wypłacona będzie.

Po 7me Złożona kaucya zaraz mu będzie we Lwowie wydana, skoro z oſtatnim transportem tamże ſtanie, i wszyſtko bez szkody na terminach wyżey poſtanowionych odda.

Po 8me Względem porządku w iechaniu zachować ſię maiącego, tudzież oſtrożności, które z podwodami na drodze, i na noclegach mieć należy, powinien kontrahant ſtosować ſię do zarządzeń urzędnika transport prowadzącego.

Po 9te Żadnego proceſſu, któryby z tego kontraktu fraktowego wyniknął, kontrahent w sądzie zwyczaynym rozpocząć nie może, lecz obowiązać ſię musi, że o iakiekolwiek pretensyie w C.K. Gubernium kraiowym czynić, a nie kontentuiąc ſię rozsądzeniem gubernialnym szczególnie tylko do naywyższey inſtanczi zadworney skarbowey rekurować będzie.

Nakoniec Po 10te obowiązek kontrahenta zacznie ſię od tego czasu skoro tylko akt licytacyyny iako naylepszy proponent podpisze, a obowiązek skarbu naywyższego od potwierdzenia kontraktu przez JW. Gubernatora kraiowego de Urmerniego, lub zaſtępce iego. Dan w Krakowie d. 19go Lipca 1803.

de Widmann.

Przez Magistrat C. K. Głownego Miasta Krakowa niniyszym publicznie oznaymuie się, że niektóre Krakowskie mieyskie realności sposobem publiczney na dniu 8 Sierpnia r. b. o godzinie 9 rano w nowym ratuszu maiącey bydź przedsięwziętey licytacyi, naywięcey daiącemu z warunkami naſtępuiącemi sprzedane zoſtaną

1. Realności maiące bydź, Ratusz kleparski w Kleparzu i przy nim ſtoiący drewniany mieyski Dom. — 2. Cena fiskalna Ratusza ieſt 606 ryń. 28 kr.; zaś Domu owego [illegible] sytuowanego ryń. 60 kr. 58, naywięcey przeto daiący kupicielem zoſtanie. — 3. Każdy kupna życzący sobie powinien ieſt 10tą część ceny fiskalney iako Vadium przed licytacyą kommiſſyi złożyc. — 4. Kupiciel obowiązany ieſt resztuiącą kupna cenę po wytrąceniu Vadii w dniach 14 po nadeszłym wysokiem potwierdzeniu tey sprzedaży do kaſſy mieyskiey złożyć. — 5. Gdyby wszelako tenże kupiciel po ukończonym akcie licytacyi od kupna odſtąpił, alboli też jedney z tych w tym kupnie wytchnięrych kondycyi doſtatecznie niedopełnił, złożone Vadium utraci, i wszelką szkodę, która z powtorney licytacyi wyniknie sam podeymie. — 6. Oby [illegible] wie te Realności z tym warunkiem sprzedane zoſtaną, że kupiciel powinien będzie na tym placu po złożeniu w[illegible]rzody i potwierdzeniu planu budowniczego Budowlę zamieszkałą z twardego materyału w dwoch rokach wyſtawić, albo gdyby ſię żaden takowy kupiciel nieznaydował tylko materyał z tym obowiązkiem kupić, że on powinien będzie te Realności zbarzyć, a puſte pozoſtałe mieysca i place na swoie własne koszta z rumu i tym podobnego materyału naydaley w połowie roku iednego wyczyścić. — 7. Magiſtrat o to ſtarać ſię będzie, ażeby arendator wie i naiemnicy tych realności zaraz po ukończoney licytacyi ztamtąd wyprowadzili ſię. — 8. Kupno to ma ważność swoią z ſtrony kupiciela zaraz poukończeniu protokułę licytacyi, zaś ze ſtrony Magiſtratu w ow czas dopiero mieć będzie, gdy toż od wysokiey kraiowey Zwierzchności potwierdzone zoſtanie. — Wszyscy zatym kupna życzący sobie maią ſię na dniu i mieyscu wyżey rzeczonym znaydować.

Gollmayer.
Rangsten.
Schindler.

Z Rady Magistratu C. K. Miasta Stołecz: Krakowa.
Dnia 19. Lipca 1803.
Plinta.